

kombineres med en »sikkerhedsventil«, således at spørgsmål om vederlag og brugsvilkår skal kunne indbringes for det i lovforslagets § 47 omhandlede nævn, hvis der ikke mellem parterne kan opnås enighed om den for aftalelicensen nødvendige aftale.

Blandt høringsinstanserne har meningene vedr. rettighedskonstruktionen på dette område været delte. Rettighedshaverorganisationerne, herunder Copy-Dan, Den danske Forlæggerforening, IFPI Danmark, Foreningen af Danske Spillefilmproducenter, Foreningen af Danske Videogramdistributører og Foreningen af Filmudlejere i Danmark har støttet udvalgsflertallets forslag om at ændre bestemmelsen til en aftalelicens, medens bl.a. Danmarks Radio, Kommunernes Landsforening, Amtsrådsforeningen og Danmarks Lærerforening har vendt sig imod forslaget.

Spørgsmålet om den fremtidige ordning for lyd- og billedoptagelser i undervisningsvirksomhed har været drøftet med de andre nordiske lande. Under disse drøftelser har det vist sig, at der er nordisk enighed om at gennemføre en aftalelicens på dette område, hvilket allerede er sket i Finland og Sverige.

I lighed med flertallet i Ophavsretsudvalget og med den forventede udvikling i de andre nordiske lande må Kulturministeriet være af den opfattelse, at den eksisterende tvangsgicens bør ændres til en aftalelicensordning. Det må efter ministeriets opfattelse være afgørende, at det på dette område nu synes at være praktisk muligt at indføre et aftalelicenssystem. Dette skyldes dels den organiseret, der har fundet sted på rettighedshaversiden, dels at undervisningsinstitutionerne i mange tilfælde har mulighed for at indgå aftaler fra centralt hold. Den hidtidige praksis har også vist, at såvel rettighedshaverne som brugerne har været interesserede i at indgå aftaler om denne form for udnyttelse. Mellem Copy-Dan og undervisningsinstitutionerne er der således indgået en række aftaler, som i praksis har sat tvangsgicensen ud af spillet. Det må efter Kulturministeriets opfattelse også tillægges betydning, at der i lovforslagets § 52 foreslås et mæglingsinstitut til løsning af tvister på bl.a. det her omhandlede område.

Kulturministeriet foreslår på denne baggrund, at den eksisterende tvangsgicens for optagelser fra radio og fjernsyn i den gældende lovs § 17 erstattes af en aftalelicensordning.

Anvendelsesområdet for forslaget til § 13, stk. 1, 2. led, er fastlagt ved udtrykket »til brug i undervisningsvirksomhed«. Dette svarer til anvendelsesområdet for den hidtidige tvangsgicensbestemmelse i den gældende lovs § 17.

Udtrykket »til brug i undervisningsvirksomhed« omfatter enhver form for offentlig eller privat kund-

skabsformidling, der finder sted i organiseret form, herunder højskoler, undervisning efter folkeoplysningsloven, pædagogisk virksomhed inden for børne- og ungdomsinstitutioner, videreuddannelse, som foranstalles af arbejdspladser eller af faglige sammenslutninger, korrespondanceundervisning og amtscentralerne for undervisningsmidler.

Uden for begrebet »til brug i undervisningsvirksomhed« falder enkeltarrangementer af underholdende eller alment orienterende karakter, som i forhold til deltagerne ikke kan siges at have karakter af nogen egentlig kursus- eller undervisningsvirksomhed. Det samme gælder forskellige former for privat undervisningsvirksomhed, som det ikke vil være naturligt at sidestille med de uddannelsesstilbud, som findes inden for den offentlige uddannelsessektor, herunder fx en danseskole.

Bestemmelsen indebærer ikke alene en indskrænkning i ophavsmandens eneret efter lovforslagets § 2 til at fremstille eksemplarer af værker, der udsendes i radio eller fjernsyn, men som nævnt også en vis indskrænkning i eneretten til at præde sådanne eksemplarer til andre undervisningsinstitutioner. Dette svarer til den gældende ophavsretslovs § 17, der i en vis udstrækning er blevet praktiseret således, at optagelserne er foretaget af amtscentralerne for undervisningsmidler, som har distribueret kopier af optagelserne til andre undervisningsinstitutioner.

Den foreslåede aftalelicensordning muliggør, at parterne i deres aftale nærmere kan fastlægge, hvilke undervisningsinstitutioner der skal være omfattet af en aftale. Parterne kan imidlertid ikke ved aftale udvide bestemmelsens anvendelsesområde med aftalelicensvirkning, ud over hvad der følger af lovforslagets § 13.

Kulturministeriet har overvejet spørgsmålet, om bestemmelsens anvendelsesområde bør udvides til også at omfatte bibliotekers formidling af radio- og tv-udsendelser til ikke-institutionaliseret undervisning o.lign. I lighed med flertallet i Ophavsretsudvalget og de andre nordiske lande finder Kulturministeriet ikke grundlag for en sådan udvidelse. Ministeriet har herved lagt vægt på, at begrebet »undervisningsvirksomhed« i lovforslaget er bredt defineret, og at en yderligere udvidelse næppe vil have konventionsmæssig dækning i Bernerkonventionen.

Med hensyn til spørgsmålet om syns- og hørehandicappedes muligheder for at foretage optagelser fra radio eller fjernsyn henvises til lovforslagets § 17.

Med hensyn til forståelsen af udtrykket »udsendes i radio eller fjernsyn« henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 2, stk. 3.

Den foreslåede aftalelicensordning vedrører umiddelbart kun ophavsmændenes rettigheder efter